

LLUC

GENER
1962

**LAMPARAS BRONCE
y CRISTAL**

**MUEBLES y OBJETOS
DE ARTE**

**VAJILLAS
CRISTALERIAS
JUEGOS DE TE y CAFE**

**OBJETOS PARA
DECORACION
y REGALO**

PLAZA CORT, 31103 TELEFONO-2140

LLUC

REVISTA MENSUAL

ANY XLII - NÚM. 491

ADMINISTRACIÓ:

GENER 1962

SANTUARI DE LLUC

ESCORCA (MALLORCA)

Depòsit Legal P. M. 276-1958

1962: AÑO NUEVO

ESTAMOS de nuevo en las fuentes del tiempo. Esas fuentes relativas y periódicas que encontramos cada año en el camino de la vida. Tal vez para que bese nuestros rostros cansados un airecillo frío de renovación. Tal vez porque habiendo partido mal la primera vez, este recomenzar anual nos dé la posibilidad de aderezar el rumbo. Lo cierto es que, como diría el poeta, «la rueda de enmedio voltar no cessaua», girando siempre, entonces como ahora, por sobre esa «gente ynfinita que avia en la frente cada cual escrita— el nombre e la suerte por donde passava». Y entre toda esa gente, nosotros, con nuestro destino en las manos, a punto de estrenarlo en su nueva etapa.

No queremos ahora desentrañar las razones históricas que señalaron un día fecha a los comienzos de año. Pero nos parece interesante divagar sobre las posibles razones psicológicas. Los antiguos romanos en las fiestas Saturnales de finales de diciembre, se cambiaban, como regalos, candelas encendidas para simbolizar la luz del sol que comenzaba a renacer. Faltan muchos días para la primavera. Los árboles seguirán sin hojas varios meses. El frío arreciará más todavía. Los nidos poblados y las flores son un futuro ilusionado. Pero, para

nosotros, ha empezado ya la renovación. En lo más crudo del invierno y en este sol que comienza tímidamente a alargar sus días tenemos una primavera virtual. Y el corazón se abre de nuevo a la esperanza.

Aprendamos la lección del calendario. El comienzo del Año Nuevo no coincide con el despuntar del primer capullo, ni con la primera voz de una tórto-

SUMARI

	Pàg.
1962: Año nuevo.	<i>Juan J. Genovart, M. SS. CC.</i> 1
ELLS LIBRES SANTS	
La Bíblia explicada al poble.	
Presentació	<i>Miquel Ollers, M. SS. CC.</i> 4
TEMES SOCIALS	
La última lección magistral de Juan XXIII	<i>Miquel Cañellas Jaume</i> 7
LES NOSTRES ENTREVISTES	
Un petit artista	<i>C.</i> 10
COSES NOSTRES	
Els Reis (poesia)	<i>Miquel Ferrà</i> 13
Llibres mallorquins	<i>Miquel Gayà</i> 14
Vida cultural.	16
PER LA NOSTRA HISTÒRIA	
Ollers i gerrers de la Mare de Déu de Lluc	<i>Cristòfor Veny, M. SS. CC.</i> 18
LLUC PER MALLORCA...	
El nuevo Trono de la Virgen de Lluc, obra de corazones	21
Lluc dia per dia	23
Amics del nostre Museu	<i>J. V. P.</i> 27
PÀGINES D'HUMOR	
La lliçó d'un malater	30
Coverbos	31
Endevinaies	31
Fàbula	32

A LA PORTADA: Sobre el fons d'un llibre de cor, vegeu el quadre en ceràmica de colors que ens ofereix l'aguda sensibilitat artística de Lluís Castaldo, representant la nostra Moreneta, i que ha estat col·locat a l'entrada del túnel que uneix la nova carretera entre Sóller i el santuari de Lluc.

la o de un ruiñeñor; ni comienza entre las blandas caricias de un sol tibio de abril. El año comienza con frío. Su canción de cuna la entonó el cierzo y sus primeras raíces las besó la nieve; como si toda renovación de primavera haya tenido que ahondar, para ser fecunda, en el corazón mismo del invierno. Y esta es la lección.

La vida nueva que a todos auguramos no puede quedar en un cambio de apariencias como un retoque de decoración. Hay que ahondar como se ahonda en el pozo hasta mojar el pico en la vena de agua. La reforma de nuestra vida es algo íntimo y esencialmente puro, como la sangre cuando empieza a circular desde el corazón. Antes de empezar algo nuevo es nuestra misma postura radical ante los hombres la que debe ser sujeta a examen.

Es preciso que estrenemos, con el Año Nuevo, un ancho corazón abierto, donde encuentre superficie para refractarse favorablemente la entera trayectoria vital de nuestros prójimos, con sus penas, sus miserias, sus dolores y sus gozos. Es preciso que de todos los haces de reverberación que partan de nuestra alma ni uno solo lleve vibraciones de odio; ni siquiera de ese odio con mascarilla que es el amor menos puro.

Año Nuevo tiene su preámbulo navideño que puede resumirse en estas palabras: «Dios amó al mundo hasta el punto de darle su Hijo. Del Niño, de su gruta, podemos aprender la gran lección: la lección de este amor tan grande que comienza amando cosas tan pequeñas.

JUAN J. GENOVARD, M. SS. CC.

LA BÍBLIA EXPLICADA AL POBLE

PRESENTACIÓ

EL nou Pare Director de «LLUC» m'ha demanat si volia col·laborar en alguna secció de la Revista que, —com fa temps desitjàvem— surt ara amb una cara nova i amb una fesomia més nostra, més mallorquina que abans.

Res d'estrany sembla tenir aquest nou caire quan es pensa que la Revista surt, i du el nom, de LLUC que, com cantà el nostro Costa i Llobera, és

el sant racó de la llar

on s'hi respira

*una saba antiga i pura
que fa el cor més mallorquí,*

saba que religiosament voldríem sempre conservar com una herència sagrada dels nostres avant passats.

Tornant a lo d'abans, he de dir que el mateix Pare Director m'insinuà la idea del tema: Exposició d'un fet o *d'un ensenyament bíblic*.

M'ha insistit en que fos una cosa més tost senzilla que complicada i, si pogués ser, fins i tot un si és no és xistosa o graciosa.

He de confessar que he trobat la idea molt oportuna i escaient, sobretot donada la insistència en què els Papes inculquen la divulgació de les santes Escriptures, entre els feels, que, llegides, tant de bé poden fer al poble cristià.

Quant a que sia una cosa graciosa cal afirmar de bon principi que tractant-se de temes bíblics, un no pot aspirar sinó a tenir present l'avis de l'Eclesiàstic quan diu: Una història en boca d'un beneit és com un pes per un que camina, però en boca d'un homo de seny és un dolç entreteniment (Eccli, 21, 19).

Tant de bó pogués jo conseguir qualque cosa d'allò que conseguí el Diví Mestre quan parlà a la sinagoga de Natzaret, on tothom es feia llengües d'Ell, meravellant-se de les paraules plenes de gràcia que sortien de la seva boca (Luc. 4, 22). Quan, però, tocaríem el cel amb el dit seria si alguna vegada qualque lector de LLUC s'exclamàs com un dia els deixebles d'Emaús: Oh, i com el nostre cor s'és encès tot llegint aquestes coses i explicant-nos les santes Escripures? (Luc. 24, 32).

* * *

Amb la nòble intenció que acabam d'explicar, i volent per la nostra part treure de l'Escriptura aquelles lliçons que puguin instruir els feels en el camí de la salvació començam aquesta nova tasca, que prenim tenint sobretot la intenció de complir l'advertiment de Pius XII en l'Encíclica «Divino Afflante Spiritu»: Els sacerdots, als quals està confiada la tasca de mirar per l'eterna salvació dels feels, després d'haver llegit, estudiat i meditat les sagrades pàgines, procurin treure en mig els tresors de les seves divines ensenyances, cercant de confirmar amb les paraules i exemples de la Bíblia (i sobretot dels sants Evangelis) les ensenyances de la doctrina catòlica, i això ho facin amb tanta distinció i claretat que els feels es moguin així a reformar sa vida i es desperti al mateix temps una gran veneració per la paraula de Déu.

Això, ni més ni pus és el que, ajudant Déu, voldríem fer.

* * *

Posant, sense més raons, fil a l'agulla, expliquem, per començar, què vol dir la paraula BÍBLIA.

Per fer-ho degudament necessitam acudir un poc a la gramàtica, cosa que en temps en què tothom estudia el batxiller sembla no hagi d'estar fora de lloc. Són ja molts els que han estudiat llatí i fins han saludat el grec.

Doncs, bé. La paraula *Bíblia*, que presenta una cara femenina, en realitat no la hi té. Originàriament no és sinó una paraula llatina, un plural neutre de *biblia*, *bibliorum*, traducció literal d'un altre plural grec que acompanyat de l'article (que en llatí no existeix) sona *tà biblíá*, o sia *els llibres*.

D'ací en resulta que aquesta paraula *la bíblia*, que ja és ben nostra, és una traducció equivocada de la gent de l'Edat Mitja que anant a les fosques dins el bosc de la llengua grega i no massa vius en la llatina, inventaren la paraula *biblia*, *bibliae*, desconeguda de Sant Jeroni i d'altres, i enlloc de parlar-nos de ELS LLIBRES per excel·lència ens donaren *La Bíblia!*

No cal fer-hi massa espants, que la cosa ja no té remei; però bé està el fer-ho notar perquè així veim quin encert no tengueren els antics quan, tractant-se de donar un nom als llibres inspirats per l'Esperit Sant, el anomenaren ELS LLIBRES per excel·lència, talment com ho feim ara per parlar de Sant Pau i li deim *L'Apòstol*, tributant-li un gran honor, i posant-lo damunt els altres.

A més de Bíblia, es diu també *L'Escriptura* o *La Sagrada Escriptura*, volent així significar que aquests llibres són els escrits per excel·lència, com si diguéssim: Si per qualche fi s'inventà l'escriure, s'inventà o serví sobretot per estendre damunt el paper les paraules de Déu als homes. Tota altra escriptura, comparada amb aquests escrits divins, és molt més inferior.

Aquí hi ve bé fer una advertència, i és que les sectes protestants, i sobretot els Testimonis de Jehovà, anomenen la Bíblia *La Paraula de Déu*, tot esquivant sempre el de Sagrada Escriptura.

El títol no està malament i és bíblic. L'haver-lo, però, adoptat casi exclusivament haguent arraconat el de *sagrada* Escriptura, sembla obeir encara a una moda que inventà Luter i els seus seguidors, de deixar la paraula *sant* amb què l'Església Catòlica des de temps immemorials designa els sants.

Els protestants Luterans creient i ensenyant que la gràcia sacramental tapa, però no esborra els nostres pecats, diven que tots internament estam ennegreïts com a dimonis. De sants sols hi ha Déu. D'ací que citin els llibres sants dient: *Diu Pau en sa carta als Romans*; o bé: *Diu Pere en sa primera carta*, etc.

Noltros els catòlics no estam avesats a parlar d'aquesta manera, i sabent que la sang de Crist esborra els nostres pecats, i que la gràcia de Déu ens deixa més blancs que la neu, com ja sabia David dos mil cinc-cents anys abans, citam les paraules de l'Apòstol dient: *Diu Sant Pau*, i quan hem de parlar de l'Escriptura deim: *Diu la sagrada Escriptura*, donant testimoni de creure allò que digué ja el salmista: La paraula de Déu és pura del tot; és or pur, purificat set vegades (Salm 111, 7).

* * *

Quina inconseqüència si jo no conegués aquesta paraula, no la tengués o no la llegís. Però faria pitjor encara si fugís d'escoltar-la i més de practicar-la.

Aprèn a honrar-la com ho fa l'Església que l'encensa i l'anuncia cantant des d'un lloc eminent, i després de llegir-la la fa besar al celebrant.

MIQUEL OLLERS, M. SS. CC.

LA ULTIMA LECCION MAGISTRAL DE JUAN XXIII

HE leído la encíclica «Mater et Magistra». Y la he releído una serie de veces. Produciéndome, cada vez más, un sentimiento de admiración y, a la par, de agradecimiento. De admiración por su riqueza de contenido y de agradecimiento por lo que, para mí, y para el mundo tiene de lección maravillosa en lo que atañe a la cuestión social-económica, atemperada a los tiempos actuales.

En el momento presente era necesaria la voz de la Iglesia en todo lo que se refiriere, directa e indirectamente, a lo social y a lo económico, tan entrelazados, por cierto, estos dos conceptos que nunca se sabe donde uno empieza y el otro termina, o al revés. Y era indispensable esta voz por cuanto los distintos grupos doctrinando la preponderancia de los ideales respectivos y la consiguiente superioridad de sus métodos y sistemas, muchas de las veces mediante la razón de la fuerza y de la opresión.

Ha de confesarse ciertamente que el sistema capitalista —o, precisando mejor, el capitalismo— con su consideración del hombre como vulgar irracional, ha constituido un fracaso extraordinario en el orden social. Y no le ha ido a la zaga por haberlo tenido quizá peor, en su subjetiva interpretación de su ideal, el socialismo-comunista, más o menos acentuado.

No es descubrir secreto alguno si se dice que está cansado ya el mundo enteró de hechos y de sucedidos, y de amargos fracasos, derivados de la puesta en marcha de doctrinas tan antagónicas. Casi podría añadirse que sus dirigentes propugnan y desean, más que la solución social, demostrar que, cada grupo, tiene la razón. Y que el otro, el del terreno de enfrente, es el equivocado. Con lo que se sigue que lo que, al parecer, les interesa es la supremacía y el dominio absoluto de las masas sin preocuparse, en demasía, de los que salen perjudicados con su equívoca conducta posicional.

Es cierto, de toda certeza, que al no ser considerados los trabajadores —hoy llamados, cual se sabe, productores— por el capitalismo, los dirigentes y apóstoles laicos de la supuesta y falsa reforma social —Marx y Engels, principalmente— hurgaron, cavaron y sembraron sus doctrinas, económicamente más o menos erróneas, en campos abonados por la miseria y el hambre. Su cosecha la tienen ellos ahí, por ahora, tras el telón de acero. Pero el terreno de labor y de siembra es mucho más extenso, en lo largo y en lo ancho del mundo; y lo será, si Dios no pone a ello remedio. Que sí lo pone.

Ahí está, para demostrar que hay Providencia y que Ella no nos deja, este hito gigantesco de la doctrina social de la Iglesia: la encíclica «Mater et Magistra»; como lo habían sido ya en tiempos idos, y continúan siéndolo en grado sumo, aquellas cartas papales tan conocidas bajo los nombres de «Rerum Novarum» y «Quadragesimo Anno» que, en sus respectivos pontificados, dirigieron a la Humanidad, como enseñanza y postura clara de la Iglesia de Cristo, los Papas León XIII y Pío XI.

Es difícil constreñir a unas pocas cuartillas y a un sólo artículo los comentarios que podrían y deben y pueden hacerse en relación con la última encíclica del Papa actual que, por lo clara y por lo explícita, tanto supone —no sólo para los cristianos sino para todos los que, en este punto, vivimos— para el enfoque, el estudio y la solución del problema social, ya por y para los individuos como para las colectividades. Van a hacer falta muchos artículos y tendrán que ser muchas las conferencias que habrán de pronunciarse, en divulgación obligada, si se quiere estudiar en forma exhaustiva este documento maravilloso.

Del análisis de su contenido no se sabe si destacar más lo que en dicha encíclica se explica sobre el bien común o lo que se refiere a la función social de la propiedad, según muy bien comenta el Profesor Fontán. O cual debe ser la actuación de los cristianos en el orden temporal o la activa presencia obrera en la empresa, o lo que señala sobre el salario justo y el familiar, o el cooperativismo —tan maltrecho hoy en día por lo incomprendido que es— e, incluso, lo que precisa sobre la asociación profesional.

Lo que sí debe subrayarse es la clarísima conciencia que Juan XXIII tiene de la actual situación social y de sus características, con diferencia muy apreciable y a considerar en relación con las de épocas inmediatamente precedentes.

Por mi parte si tuviera que elegir el punto principal y más revolucionario que encierra esta encíclica daría mi voto al tema que hace referencia a la socialización, en el sentido técnico, que esta palabra ha alcanzado en la sociología contemporánea. Y si la elijo es por entender que este es, precisamente, el camino que, con

valentía y sin falsos y ya caducos conservadurismos, habrá de seguirse si se quiere llegar a la nueva situación, en el terreno o medio o ambiente económico-social, de convivencia y actividad común, entre jefes de empresa y productores, a efectos de la producción de nuevas riquezas con su proyección al bien común y reparto, a posteriori, y a través y cálculo de unos porcentajes apropiados, entre capital, técnica y trabajo, de los beneficios que se obtengan.

Si se llega, por este medio, a esta etapa en el camino de la vida de los pueblos sobrarán los «ismos» y las tendencias, y los excesos y las crisis y las luchas de clases. Y las guerras entre hermanos. El Papa Juan XXIII no tiene miedo alguno cuando, en su encíclica, afronta este problema cuya solución presupone y supone la de los demás. Prefiere así hacerlo por cuanto, como dice en dicho documento, quiere que se eviten los errores del pasado y, siempre dentro la jerarquía de valores, se llegue a un mayor bienestar entre los hombres, cualquiera que sea su condición social.

Es extraordinario lo que cita y remacha dicho documento pontificio al decir que si dicha socialización «se mueve en el ámbito del orden moral no trae, de por sí peligros graves de opresión con daño de los seres humanos individuales; en cambio, contribuye a fomentar en ellos la formación y el desarrollo de las cualidades propias de la persona; además se concreta en una reconstrucción orgánica, de la convivencia... como condición indispensable para que queden satisfechas las exigencias de la justicia social».

No hay duda, pues, de lo que persigue el Papa Juan XXIII: el señalar con mano de Pastor firme y segura, y a base de justicia y de caridad, un nuevo camino a los políticos, a los sociólogos y a los economistas, para que se busque y se llegue a la paz y al bienestar mundiales.

Su encíclica el campo de labor, abre el surco y siembra la semilla. Es a todos los responsables en la dirección y en el gobernar de los pueblos, de las empresas y de los grupos y de las clases, a quienes incumbe, luego, cuidar la cosecha que asegure el buen pan y la sal a toda la Humanidad.

Ojalá sea este documento pontificio leído y releído una y mil veces. Que sus páginas tan sabias y luminosas, lejos de arrinconarse en los anaqueles polvorientos de las bibliotecas como uno de tantos tesoros ocultos, sirvan de venero y alimento constante a aquellas mentes interesadas en estudiar y resolver en la práctica los problemas de la fraternidad entre todos los hombres.

MIGUEL CAÑELLAS JAUME

UN PETIT ARTISTA

EN les festes de Nadal passades, Lluç va estrenar sibil·ler. Això no constitueix cap novetat, sabent que el Santuari té una de les escolanies més nombroses i acreditades d'Espanya. Però aquesta darrera sibil·la luçana serà sempre recordada i admirada perquè ella ha tingut la sort de quedar gravada en un bell disc de la Discoteca Popular Catòlica - *Nadal a Lluç* - de 33 r. p. m. que, recull, a més, tres cançons de les matines del nostre Santuari.

El nostre sibil·ler s'anomena Antoni Gil i Torrens. És un atlot agradós, ben espabilat i una mica seriós, natural de Petra. La seva cara fresca bé ens diu que no té més de dotze primaveras. Això de cantar la sibil·la a Lluç es el màxim honor a què poden aspirar aquests nins que tota Mallorca coneix amb el nom de «blauets». Més, quines exigències per arribar-hi! És necessita una veu ben timbrada i fina, que no flaquetgi ni en les notes agudes ni en les greus. Se'l somet a una sèrie d'ensais, vocalitzacions i repeticions que hi ha per desanimar a qualsevol. Però aquí, ja es sap, ni el Mestre de Capella ni el blaüet escollit se poden abandonar a la

improvisació. La fama i popularitat de Lluc afalaguen, més també obliguen molt, i dins aquestes muntanyes és fama que hi ha el raconet de l'Illa on per Nadal el Nin Jesús hi baixa amb més goig. Per això hi puja tanta de gent.

Antoni Gil està content, com ho demostra el somriure de la seva foto. Cursa el segon de batxiller i juga i corre com tots els nins, sap enfilàr-se a les alzines i rompre algùn vidre amb la pilota. Però, sobretot, canta, i canta com un rosinyol.

—T'agrada la música?

—Sí, per això vaig entrar a Lluc.

—I abans d'esser blauet, així mateix ja devies haver cantat una mica?

—Cantava a la parròquia i fins i tot havia fet quatre anys la sibil·la. Però aquí això no conta res. Els primers dies d'arribar a Lluc el P. Director no em deixava cantar.

—Per què?

—Deia que posava la veu malament. Aleshores me cridà al piano i me feu vocalitzar mudes i vocals sobretot la u. Després vaig fer qualche *solo*.

—T'assustes quan cantes tot sol?

—Sempre hi ha un poquet de por, però ara ja no pas pena com al principi. M'assusten més els cops de batuta damunt el faristol.

—Quin temps fa que estàs a Lluc?

—Un any i tres mesos. Vaig ingressar pel setembre de 1960 i he cursat el primer any.

—Amb bones notes?

—M'agrada estudiar, i quasi tot foren nous i deus.

—Què és lo que t'agrada més de Lluc?

—Llevat de la Mare de Déu, l'escolania i les muntanyes.

—I lo que menys?

—L'ensaiar per càstic i aixecar-me' als matins dels dies d'hivern. (Però això no ho posi). A Petra algunes vegades m'aixecava a missa primera.

—La gent diu que els blauets sou els aucells de la Mare de Déu; tu què dius?

—Que per la Mare de Déu de Lluc cantam, i tot ho feim per a Ella.

A N'Antoni Gil, com és natural, també li feu il·lusió això de gravar la seva veu. Ara se pot sentir sempre que li plau, solament empal·lant el tocadisc. I poden sentir-lo els seus pares, que guarden els disc com un joiell dins un cofret.

—Quina impressió tingueres quan t'escoltares per primera vegada?

—Oh, allò creia que no era la meva veu. Vaig conèixer la d'En Riera i altres companya, però la meva, no. Quina veu més estranya!

—Quedares satisfet de la sibil·la?

—Sí i no.

—Per què?

—M'hagués pogut sortir millor. El disc gròs m'agrada més.

Se refereix a l'altre disc gravat per la Discoteca P. Catòlica que te per títol *Lluc y sus cançons*.

—I de les cançons, quina prefereixes?

—Totes.

Bon diplomàtic, i... un petit artista de la Mare de Déu de Lluc.

C.

*Lluc per Mallorca és encara
lo sant racó de la llar,
i a dins la llar de sa Mare,
quin cor no es logra escalfar?*

MN. COSTA I LLOBERA

ELS REIS

Dalt dels pacífics dromedaris,
atravessant els solitaris
carrers de viles i ciutats,
els Reis se'n vénen d'Orient,
en caravana resplendent
per dins els camps nevats.

Embolcallats dins una bruma
qui els auriola i els perfuma
d'olor de dies innocents,
somni enyorós de la infantesa,
tornen cada any en la cruesa
dels geners blancs i transparents.

Quan de la nit dins el misteri,
els elements són un salteri,
i ens adormissa amb rítmic plant
la freda pluja qui, pausada,
degota en pau de la teulada,
calant la terra assaonada,
mentre a muntanya va nevant...

Llavors, remulls, silenciosos,
els Reis desfilen lluminosos
dins la nocturna solitud.
Vénen d'un lluny de poesia,
seguint l'estel d'Epifania,
portant tresors per qui somnia
de llur reialme inconegut.

Í al pas de l'àuria cavalcada
sols riu la lluna desvetlada,
qui en la nevosa nuvolada
lluu dins un iris boreal;
o pel cristall del cel llenega,
blanca regina fredolega.
mentre allà baix l'estrella rega
l'etern camí qui du al Portal...

MIQUEL FERRÀ

MIQUEL FERRÀ va nèixer a Palma en 1885 i hi va morir en 1947. Fou Llicenciat en Dret en Lletres, i exercí de bibliotecari a Gijón, Barcelona i Palma. Va fundar i dirigir la revista mallorquina *Mitjorn* (1906-1907) Entre els seus principals llibres, citarem *Cançó d'ahir* (1917), *La rosada* (1919), *A mig camí* (1926) i altres traduccions, assaigs, conferències, pròlegs, articles periodístics, activitats folklòriques, etc.

LLIBRES MALLORQUINS

POEMES DE MONDRAGÓ, per Josep Maria Llompart (Mallorca, Col. «Balenguera», 1961).

Recull, aquest llibre, l'experiència lírica d'un notable poeta mallorquí, bon coneixedor de la tècnica literària posada al dia. Contra la descambuixada actitud de certes tendències artístiques, Josep Maria Llompart s'aixeca modèlic, exemplar: treballa i cisella els seus versos fins a una depurada perfecció.

En aquest aplec ens hi sembla veure un misteriós complex d'ombres i de grisos espirituals. El poeta intenta de trobar-se a si mateix per uns difícils camins davant la seva ànima en dolor. Ròssecs de moltes i variades disciplines, vents de les més allunyades riberes, un aspre salobre de mars inconegudes semblen açotar la contextura anímica d'aquest llibre. Hi ha, però, un personalisme que a voltes ens fa l'efecte com si l'autor hagués volgut —vanament— dissimular; qualche cosa que delata la rel i l'íntima substància, el nervi ocult. És aquell «xabec d'ala blanca» del patró Llompart. És l'auca del capità Antoni que «vol per berenar / fetges de pirata / cuits amb aigua sal». És el «cavaller de sol i nard» d'En Bernadet fill de rei; o la cançó dels tres mariners que han mort al trenc de l'alba.. Ressonàncies de Lorca, cerebralismes ausiasmarquians, barroquismes d'estil, filigranes de imatge —«quan tu

deies *amor* / «els brolladors florien dins la tarda» —, moltes coses hi trobaríem en aquest llibre, on l'autor no pretén d'enlluernar, certament, amb postures genials, però sí, en canvi demostra conèixer bé l'ofici i l'afer de l'auto-crítica.

LA SIEGA, per Rolando A. Vega Jordán (Mallorca, Publ. de los Cuadernos literarios «Ponent», 1961).

L'autor, un jove poeta centro-americà, de Hondures, que du a terme la seva formació universitària a Barcelona, de passada per Mallorca ha publicat, als seus deu anys, aquest primer recull de poesia lírica. Belles primícies, per cert, d'una frescor com de rosada matinal. L'autor ens porta ressons autòctons del seu país d'origen, finors de sentiment, tendreses carregades d'una dolça emoció. Cada peça és com una flor de joventut que pugna per esbataïnar-se a la tremolosa i indecisa llum del matí. El poema *Oda a la Madre*, ple de nobles i delicats pensaments, es fa llegir: una i moltes vegades.

El prologuista del llibre, Llorenç Vidal, remarca en un breu estudi prefacial el contacte d'alguns poetes americans —Rubén Darío, Gabriela Mistral— que vingueren a Mallorca i hi establiren ferma amistat amb els nostres poetes. Vega Jordán ve a restablir avui aquests contactes que desitjам fructífers, ben saludables.

L'ANTIC RITUAL MALLORQUÍ, per Gaspar Munar, M. SS. CC. (Mallorca, Impremta dels Sagrats Cors, Nadal de 1961).

El pare Gaspar Munar, bon coneixedor dels vells papers i dels arxius històrics, pels quals serva una predilecció entranyable, té costum d'oferir-nos adesiara alguna mostra de les seves activitats, cosa que sol fer molts d'anys en venir les festes de Nadal, en uns fulletons amb que la Impremta dels Sagrats Cors obsequia els clients i els amics. El fulletó que enguany ens acaba d'oferir és un bellíssim estudi monogràfic que fa referència a l'antic Ritual que s'usava a la nostra diòcesi de Mallorca abans de promulgar en 1614 la Santa Seu de Roma el *Ritual Romà* per a totes les esglésies de ritu llatí. És una delícia de recórrer, a través d'aquest estudi del P. Munar, les diferents maneres com eren administrats els sagraments del baptisme, matrimoni, sant viàtic, sagrada comunió, etc., i com eren celebrades certes cerimònies i funcions religioses, com és ara, la missa major, la benedicció de les candeles en la festa de la Purificació, o de les cendres en primer dia de quaresma, la processó del Corpus, etc. L'estil, tan agraosament mallorquí, de l'autor, fa doblement atractiu el tema que llegiran amb gust tant aquells que s'apassionen per les nostres coses històriques, com aquells altres als quals interessin sempre les que atanyen a la nostra santa Religió

MIQUEL GAYÀ

VIDA CULTURAL

● *La vila de Campanet va celebrar solemnement el tercer aniversari de la mort del seu Fill Il·lustre i gran poeta mallorquí mossèn Llorenç Riber, el dia 15 del passat mes d'octubre. Hi va haver una solemne missa major i respons en sufragi de la seva ànima, a l'església parroquial, i seguidament ofrena de corones al peu del seu monument, parlaments i lectura de poesies.*

● *La commemoració anual de la mort del gran cantor de Mallorca mossèn Miquel Costa i Llobera també fou celebrada pels seus amics i devots a Cala Murta (Formentor) en el mateix passat mes d'octubre.*

● *La memòria d'un altre gran poeta mallorquí, Miquel Ferrà, fou dignament homenatjada amb una conferència que donà Guillem Colom al Círcol Mallorquí, de Palma, en el passat mes de novembre.*

● *També un grup d'escriptors mallorquins volgueren tributar una brillant sessió necrològica a la memòria del gran poeta català, tan vinculat a Mallorca, Josep Maria de Sagarra mort no fa gaire. L'acte va tenir lloc al Círcol Mallorquí, amb la intervenció de Gabriel Cortès, Josep Maria Llompart, Miquel Forteza i Guillem Colom.*

● *Catalina Valls donà una conferència a la Caixa de Pensions, de Palma, el dia 21 de novembre passat sobre la vida i l'obra de Rabindranath Tagore, el gran poeta hindú, en commemoració del primer centenari del seu naixement.*

● *Gabriel Cortès va disertar al Círcol Mallorquí sobre estètica i urbanisme de la ciutat de Palma, en una conferència serena i equilibrada. Les idees que hi va exposar no deixaren de remoure opinions i consciències que es manifestaren en diversos comentaris a la premsa.*

● *Góngora i els poetes mallorquins va ésser el tema d'una altra brillant disertació de Bernat Vidal i Tomàs que va tenir lloc el 10 de novembre, i en la qual va fer gala dels seus extensos coneixements històrics i literaris relacionats amb Mallorca.*

● *I finalment, el senyor Josep Ensenyat, amb la seva peculiar eloqüència i gran perspicàcia psicològica va parlar al Círcol Mallorquí sobre sentiments i ressentiments de les generacions i la seva aplicació a Mallorca.*

● *No podem passar per alt la gran transcendència cultural que ha tingut a Palma la celebració del IV Centenari de la fundació dels PP. Jesüites al Col·legi de Montission, amb el seu cicle de conferències. Volem destacar principalment les donades pel P. Miquel Arbona, Joan Pons i Marquès, el P. Miquel Batllori, el P. Sabater, etc.*

● *La publicació mallorquina Ponent ha fet públic el veredict del tribunal designat per concedir la «Copa d'argent» a una obra d'autor balear publicada durant els quatre anys darrers o bé a l'obra total d'un poeta. El premi ha estat concedit al gran poeta mallorquí Guillem Colom, «en reconeixement a la seva llarga tasca com a escriptor eminentment vinculat a l'esperit insular». Firmava el veredict Llorenç Vidal, com a secretari del jurat.*

● *Amb motiu d'aquest premi al poeta Guillem Colom, l'esmentada publicació de Ponent li ha dedicat un homenatge en el núm. 22 corresponent al present hivern, publicant la seva fotografia, i un extens estudi de Miquel Gayà baix del títol Setanta anys en la vida i l'obra de Guillem Colom.*

● *La revista Serra d'or del passat mes d'octubre ha publicat un penetrant estudi crític sobre Tomàs Garcès, del qual és autor el notable poeta d'Eivissa, Marià Villangómez i Llobet.*

OLLERS I GERRERS DE LA MARE DE DÉU DE LLUC

*Extracte d'unes notes preses durant
una conferència que éns donà el que fou
benemèrit investigador de la nostra
història, Mn. Joan Vich.*

AVUI, avesats a pujar al Santuari de la nostra Moreneta per una ampla i espaiosa carretera i en vehicles que us porten des d'un cap a l'altre de l'Illa, amb un tancar i obrir d'ulls, no ens recordam del temps passats, això és, d'aquells temps en que no hi havia carros ni carruatges i molt menys els autos, i hem oblidat per complet la molèstia què suposava arribar a Lluc per aquells parans i aspres camins de ferredura que ens guiaven fins al punt més alt i perillós de la nostra serralada. Llavors el Santuari de Lluc era el recés isolat de les ànimes pures de la nostra terra de Mallorca. L'únic medi de comunicació amb l'Illa era el parell de muls i el traginer de la Mare de Déu, conegut per tot arreu, que feia la capte de blat i formatge per tots els indrets de la nostra terra.

Sigles enrera els peregrins que pujaven a Lluc era en comptes de romandre-hi. Qui no recorda encara que el Santuari els proporcionava no solament com ara cel·la, llit i llençols, sinó també carbó, oli, olles i gerres, etc.? I és veritat que d'olles i gerres, amb tanta generació com pujava, se'n rompien moltes al cap de l'any.

Per subvenir aquesta necessitat del Santuari, comptava la Verge de Lluc amb els devots de totes les viles de Mallorca, però d'una manera particular amb els de Marratxí. Especialitzats en la fabricació de l'utilatge casolà de ceràmica, oferien a la Mare de Déu el fruit de la seua suor i de les seues mans.

El primer entre els primers era mestre Miquel Barrera Seguí, de Ca'n Martí, que vivia a la barriada de Pòrtol, tirant camí avall cap a Santa Maria. Aleshores els

ollers no eren exclusius de Pòrtol; n'hi havia a les contrades de Sa Cabaneta i a Marratxinet, probablement procedents de les antigues ollereries de l'actual Santa Eugènia: Avui no resten més que les de Pòrtol reunides aquí per posseir aquella localitat les terres millors de Mallorca per a la fabricació de la ceràmica.

Donç bé, els bons ollers de Marratxí, devots com el qui més de la Mare de Déu de Lluc, tots els anys pujaven al Santuari per fer gratuïtament una fornada d'olles i graixoneres per a les anuals necessitats. I ho feien d'aquesta manera.

Mestre Miquel Barrera, Martí de mal nom, era l'oller major i per tant el cap i director de la colla. Se posava d'acord amb els altres ollers, que per molts anys foren els següents: mestre Pep Monjo, l'ascendent de la important ollereria de C'an Monjo Tiet; mestre Bernat Serra Pinso, que tenia l'ollereria a l'estrem de Sa Cabaneta, a dues passes de les cases de la possessió de So'n Caulelles; mestre Guillem Rigo, de ca s'oller, que tenia la botiga a Marratxí, avui ja suprimida, i mestre Joan Mata, de Sa Cabaneta, que no tenia botiga pròpia.

Uns quinze dies abans de la festa de Sant Jaume baixava de Lluc el traginer amb el parell de muls. Els ollers preparaven la terra vermella de Pòrtol, la batien i porgaven i quan la tenien a punt, el traginer, que solia romandre a ca mestre Martí, la s'emportava cap a Lluc amb un parell de viatges. Aleshores els sis ollers esmentats s'enllestien un poc i partien també cap a Lluc, amb dues bestioles; i un tros colcant i un tros a peu, feien el camí, aturant-se per al primer descans a la vila de Binissalem i després a Caimari. A la vila de Binissalem encara resta el camí dels ollers.

Arribats a Lluc eren tractats com a cavallers i el prior del santuari no els deixava tocar amb els peus a terra.

Preparaven l'argila i feien la pasta amb l'aigua que devallava de la font Coberta per una s'iquiòla, camp a vall de ca l'Amitger. Quan ho tenien tot a punt de pastora mia, feien una fornada no molt grossa —unes vint, trenta o quaranta dotzenes d'olles i graixoneres, mitat per mitat— segons les necessitats del Santuari.

Durant aqueixes dies menjaven a la casa. Qui nos ho contà —mestre Martí, fill, de 85 anys,— deia que ell hi va anar prop de sis anys per fer-los de mosset. Aidava als ollers com podia i els anava a cercar l'aigua fresca de la font Coberta i els altres arreus en les menjades. El prior es defeia en cas, i els donava carn i truites d'ous fins que en volien.

La feina solia durar fins prop de Sant Jaume. Un dia abans les famílies respectives sortien de Pòrtol i anaven cap a Lluc a visitar la Verge. De tornada tots plegats s'aturaven a Binissalem per fer una dinada a la posada de la Mare de Déu. Encara recorden aquest dinar en el qual menjaven carn a balquena, que el Reverend prior del

Santuari els havia regalat per al camí. I ens digué la filla de mestre Martí que segons el dia escollit per al retorn, la bulla final era passar per Sants Maria del Camí amb la curolla de contemplar el ball dels antics cossiers de Santa Maria, que solien cantar i ballar per les festes de la Patrona, de Santa Margarida, traslladada al diumenge més proper. i el dia de Sant Jaume.

Però mestre Martí es va fer vell i amb la seua malaltia i mort desaparagué la institució, i els ollers no tornaren a fer les olles per la Mare de Déu.

Allavors tots els anys baixava el traginer de la Mare de Déu de Lluc i carregant les dues bèsties, s'emportava dues somades d'olles i graixoneres, que sempre eren de la botiga de ca mestre Martí. Més, des que s'estrenà la carretera tot això s'ha perdut.

Altres tant feien els gerrers i taulers de la Mare de Déu.

Qui no sap que temps enrera, com avui dia encara, la major aflluència de peregrins era durant l'estiu, el temps més calorós de l'any i en el que les aigües cristal·lines de la Font Coberta són més fresques i més bones que mai? Hem viscut encara el temps en que no hi havia fonda i la gent menjava a les antigues i espaioses cel·les, al menjador vell o a l'ombra d'un gran arbre dins el bosc. Així, ja es pot veure que l'aigua fresca se feia tan necessària com el mateix pa. I sobre tot en els dies de grans peregrinacions feien falta tantes gerres com colles de devots. Allavors el Santuari els deixava les gerres. I que se'n rompien moltes és fàcil d'endevinar. Per lo mateix cada any era necessari refer-se de la trencadissa.

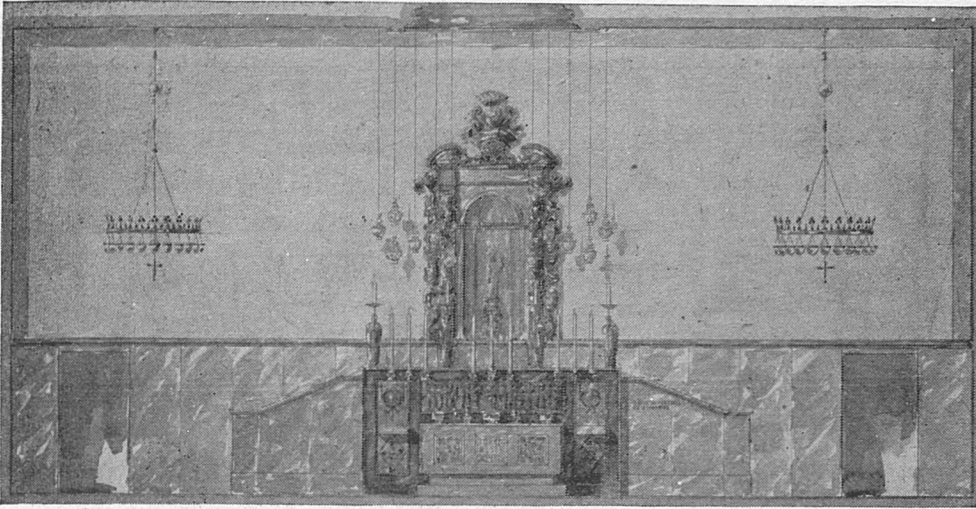
Quan els ollers de Marratxí baixaven de les muntanyes de Lluc, tot el seu afany era a quin indret o dreuera trobarien els seus companys d'ofici, els gerrers. De lluny ja s'escometien i saludaven i en trobar-se era una festa. Mentres descansaven una mica a l'ombra dels pins es contaven les minúscules incidències ocorregudes i llavors es despedien, donant-se el bon viatge.

Aquests devots gerrers provenien de Santa Maria del Camí, i era el cap-pare de tots l'honorat mestre Miquel Serra de Ca'n Cadúfa, que tenia la teulera vora la carretera de Muro, a la sortida del poble.

Com els ollers, també a ells els pujava a esquena de bèstia l'argila ja batuda i porgada el traginer de la Mare de Déu. A l'arribada del Santuari els esperava el Reverend prior que es desteixinava per tractar-los lo millor que sabia. Quinze dies de cel passaven a Lluc aquells bons homes, fent la fornada de les gerres per mor de la Mare de Déu i acabada la tasca i provist el Santuari per tot l'any, tornaven a ca-seua amb el cor més ample.

D'aquesta manera profitosa i sàbia honraven a la Moreneta els devots mallorquins de Marratxí i de Santa Maria.

CRISTÒFOR VENY, M. SS. CC.

EL NUEVO TRONO DE LA VIRGEN DE LLUC OBRA DE CORAZONES

EN toda obra material son necesarios muchos elementos constitutivos, y es con la adecuada unión de todos ellos como se consigue llevarla a feliz término. Pero uno de los factores que más influencia tienen, que hace que aquella obra crezca y avance sin desmayos, es el amor con que se realiza. Cuando se obra a impulsos del amor, cuando

el centro móvil pasa de la cabeza o las manos al corazón, entonces nada hay que pueda oponerse, pues se salvan todos los obstáculos y el ingenio multiplica sus artificios y sus mañas hasta la plena consecución de aquello que se desea.

Actualmente Mallorca se halla comprometida en la construcción del nuevo Trono a la Virgen de Lluch. Vieja aspiración que por obedecer a una innegable necesidad, puede muy bien calificarse de obra inaplazable. El viejo camarín no era ya el marco que correspondía a tal Reina y Señora. Y cuando el 2 de agosto pasado la piqueta comenzó su obra demoledora y constructora, sentimos claramente como la opinión popular mallorquina estaba con nosotros. Interpretábamos su voluntad y su deseo.

Las obras continúan, día tras día, vislumbrándose ya su final y su solemnísimas bendición, en su día de gran trascendencia para la historia del Santuario. Pero, como hemos insinuado en otras ocasiones, estas obras, por su misma importancia y magnificencia, reclaman la ayuda de toda Mallorca, de todos aquellos que se sienten orgullosos de cobijarse bajo la mirada sonriente de la Moreneta.

Tenemos la seguridad de que estas llamadas al corazón de los mallorquines se verán por completo correspondidas: Queremos colaboración. Queremos entusiasmo. Pero, sobre todo, la Virgen de Lluc quiere y espera amor. Se trata de una obra que a Ella sola afecta: erigirle un nuevo Trono y una sala de audiencias digna y adecuada. De ella vendrá luego la recompensa.

Obra de corazones, agradecidos y generosos. Sólo entonces esta reforma de ahora podrá entroncarse con aquellas otras de antaño, que prestigiaron para siempre a sus realizadores.

Vivimos una época de signo materialista y positivista. Contra esta circunstancia que nos rodea, levantemos nosotros bandera de sentimientos más hondos y profundos. Mallorca tiene que demostrar que no sólo es capaz de multiplicar sus industrias y sus comercios, sino también de erigir hoy una ofrenda de puro amor a la que desde hace siglos la defiende, la protege y la ampara.

** ** *

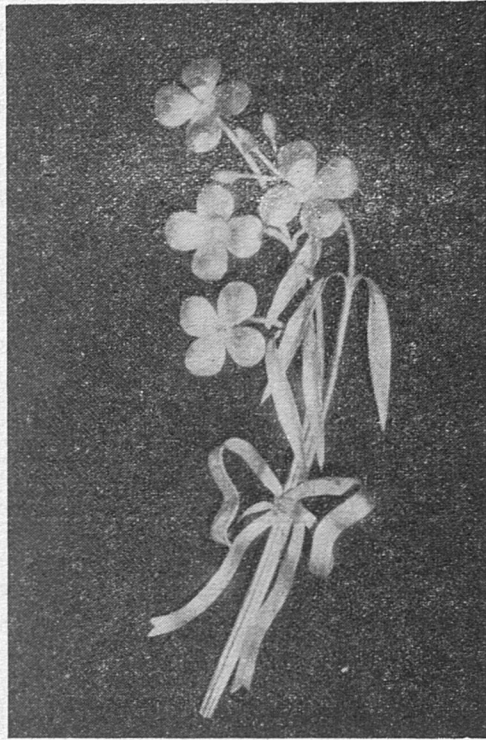
La brigada de albañiles continúa sus trabajos, especialmente en el revestimiento de mármol de los bajos de las paredes, escaleras, etc.

El embaldosado alcanza ya la mitad del nuevo camarín.

Tanto la instalación eléctrica como el trabajo de molduras y enyesado de las paredes están bastante avanzados, confiando queden última- dentro de pocos días.

DONATIVOS RECIBIDOS:

	<u>Pescetas</u>
D. Fco. Gumbau Montaner	500'00
D. ^a Sebastiana Ollers	100'00
Un artillero del 36	100'00
Amigos del Rdo. D. Antonio Aguiló	1.500'00
D. José Pons Ginard (Sance- llas)	750'00

Trofeo literario del gran poeta mallorquín
Mn. Llorenç Ribet, donado por sus herma-
nas al Santuario de Lluç

LLUC, DIA PER DIA

(DEL 20 DE NOVEMBRE AL 20 DE DESEMBRE)

Mes de desembre, mes de Nadal. Els arbres acaben de perdre la fulla i la natura es prepara per oferir una vasa nua i seca, però bella i recollida, a la nova vinguda del Fill de Déu. I els homes ens preparam amb les quatre setmanes d'Advent, procurant buidar el cor de les banalitats de tot aquest any passat, a fi que el Minyonet hi trobi una calenta posada per aquella santa i clara nit de Nadal.

A Lluc tot gira entorn de les Matines. Els blauets i els estudiants ensaien i ensaien, el mestre de música afileja bé la batuta, el sibil·ler la veu i l'espasa, i tothom procura que enguany, com sempre, les Matines de Lluc siguin l'exponent més clar del fervor dels seus moradors. Després vindran les alabances i les bones ressenyes. Però aquí, al Casal de la Mare de Déu, no pensam tan lluny. El Fill de Déu torna venir al món! Preparem-nos, doncs, com millor sapiguem... Això és la raó de les Matines de Lluc.

NOVA LÀMPARA

El dia 15 va quedar instal·lada la nova làmpara, tota de ferro, penjada al centre de la cúpula de l'església de Lluc.

Se tracta d'una primorosa obra dibuixada pel Senyor Josep Ferragut, i forjada en el taller de don Antoni Buades i Ferrer, de Palma, gran amic del Santuari i que ara, amb aquesta làmpara, ens dóna una nova mostra de la seva generositat i amor a la Verge de Lluc.

A més de la fotografia, donaran prova de la seva magnitud aquets detalls: mida 3,50 mts. de diàmetre, porta 72 llums elèctrics i pesa més de 500 kilos. S'encendrà els dies de gran festa.

El nostre agraïment a don Antoni Buades per aqueix esplèndid obsequi, que la Verge ja sabrà com retribuir degudament.

NOCES D'OR SACERDOTALS

El piadós sacerdot de Sa Pobla Rv. don Antoni Aguiló Valls va celebrar, fa unes setmanes, a la seva vila natal, les noces d'or sacerdotals, a les quals va col·laborar amb entusiasme la *Schola lucana*.

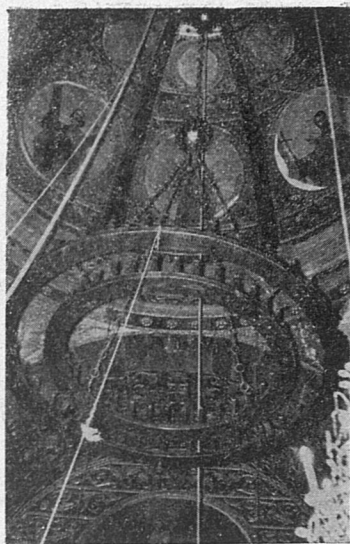
I el 15 de desembre passat, acompanyat d'un nombrós grup de joves i d'homes de Sa Pobla, deixebles seus, pujaren tots al Santuari per oferir a la Moreneta una missa solemne d'acció de gràcies, celebrada pel mateix don Antoni. L'església va vestir les seves millor ornamentació i lluminària. Acabada la missa, es va cantar una Salve.

Després, tots es reuniren al restaurant de la Font Coberta i allà tingueren un dinar de germanor.

VISITES

Un grup d'afiliats a la O. J. E. (Organització Juvenil Espanyola) va passar tres dies al Santuari, del 8 al 10 de desembre. Tingueren els seus exercicis propis de cultura física i unes plàtiques a càrrec del seu capellà P. Jesús Huarte, M. SS. CC.

*Vegeu al centre de l'esglèsia de Lluc,
penjant de la cúpula, el cop d'efecte
que fa la nova làmpara, estrenada
a les Matines de la Nit de Nadal*

PELEGRINS AGRAÏTS

Novembre, dia 24.—Es canta una Salve solemne a intenció d'un grup de senyors, que han pujat a Lluc acompanyats de don Antoni Buades.

Desembre, dia 5.—En acció de gràcies va de genollons desde el Portal nou fins a la Mare de Déu el jove Càndid González, de Palma.

Dia 8.—Don Josep Pons Ginard, de Sancelles, fa un important donatiu pel nou Trono, agraïnt la curació d'una malaltia i per haver acabat el seu servici militar.

Dia 17.—Don Francesc Margarit, d'Esporles, encarrega una Salve complint una promessa feta a la Moreneta.

El jove Antonio Fernández Muñoz, de Jaén i resident a Palma, ve de Ciutat descalç, agraïnt la protecció de la Mare de Déu en uns assumptes de família.

MÀTRIMONIS

25 de novembre: Don Gabriel Calafell Font, de Palma, amb dona Catalina Sastre Ordines, de Son Sardina.

30 novembre: Don Nicolau Brondo Ferrer, de Palma, amb dona Francisca Joana Bta. Pérez Nicolás, de Múrcia.

2 desembre: Don Jaume Ramis Bennassar, de Fornalutx, amb dona Maria del Carmen Nebot Martín, de Son Servera.

ASSOCIACIÓ D'ANTICS BLAUETS

NOTES DE LA JUNTA DIRECTIVA

Els Antics Blauets no dormen. El passat mes de setembre, dia 3, celebraren a Lluç la seva XXIII assemblea anual amb missa major que digué el prior del Santuari P. Miquel Ollers i sermó pel P. Josep Verd. L'acte de l'assemblea estigué animadíssim. Abundaren les suggerències i les intervencions espontànies que es concretaren principalment en el desig unànim de contribuir amb una col·lecta especial a les obres del nou cambril a la Mare de Déu de Lluç, en la forma que la Junta Directiva estudià i cregué més oportuna.

Després de varies sessions i deliberacions de la Junta Directiva, s'ha proposat als associats de contribuir amb una col·lecta especial a sufragar unes escultures de bronzo que han de representar quatre Blauets davant la imatge de la Moreneta, amb un brandó a la mà.

La Junta està procedint ja a la recollida de donatius i pensa de publicar-ne una llista al Bolletí de l'Associació que sortirà pel mes de febrer d'enguany.

*Vegeu algunes mostres de la
valuosa deixa que fa don
Antoni Mulet al Santuari de
Lluç*

AMICS DEL NOSTRE MUSEU

GRAT sia a Déu que la generositat de don Antoni Mulet no s'ha estroncada, ans al contrari, veim amb joiosa sorpresa, que no es ret, més tost reprèn i omple noves sales del Museu.

El 31 d'Octubre ens arriba aquesta quarta entrega:

Un plat hispano-aràbic, ceràmica aragonesa, s. XVI.

Dos plats, ceràmica Manisses,
s. XVI.

Un platet, ceràmica Manisses,
amb reflexes metàl·lics, s. XVII.

Un plat, ceràmica terolana en
blau. Figura geomètrica, s. XVII.

Un plat, ceràmica terolana en
blau. Figura humana entre pins,
s. XVII.

Tres figures del «Santet» pare,
s. XIX.

Dues figures del «Santet» fill,
s. XIX.

Una gerra d'aram, s. XIX.

Una arqueta reliquiari, s. XVIII.

Una pintura a l'oli de G. Rey-
nés. La padrineta filant, s. XIX.

Una pintura a l'oli de J. Bau-
çà. s. XIX.

Una pintura a l'oli de A. Mu-
let. Ball pagès de la Bonanova.

Una pintura a l'oli anònima, Senyora mallorquina, s. XIX.

Una llumenera de quatre brocs, s. XIX.

Dues faldes mallorquines de seda, ss. XVII i XIX.

Un gipó mallorquí de mànega curta amb botonada, s. XIX.

Un «rebojillo» mallorquí de seda, s. XVIII.

Un «rebojillo» mallorquí de randa, s. XVIII.

Conjunt de tres guatlerets, s. XVIII.

Rebem tots aquets exemplars de vestuari mallorquí dins artístiques vases fondes tapades amb vidres i bellament decorades.

* * *

Dia 12 de Novembre ens fa la següent cinquena entrega:

Una Verge amb el Nin. Talla s. XVII.

Vidre gòtic: L'Anunciació.

Dos plats, ceràmica terolana, en blau. Testa d'un guerrer i un Escut. s. XVIII.

Mocador brodat. Artesania mallorquina.

Una pintura a l'oli (goiesca), per A. Buades, s. XIX.

Dues pintures a l'oli: una tafona antiga i l'Estret del Barranc de Sóller, per A. Ribes, s. XIX.

Una pintura a l'oli, testa de D. Antoni Mulet, per J. Coll Bardolet.

Una aquarel·la: Ca'n Mulet, per E. Huber.

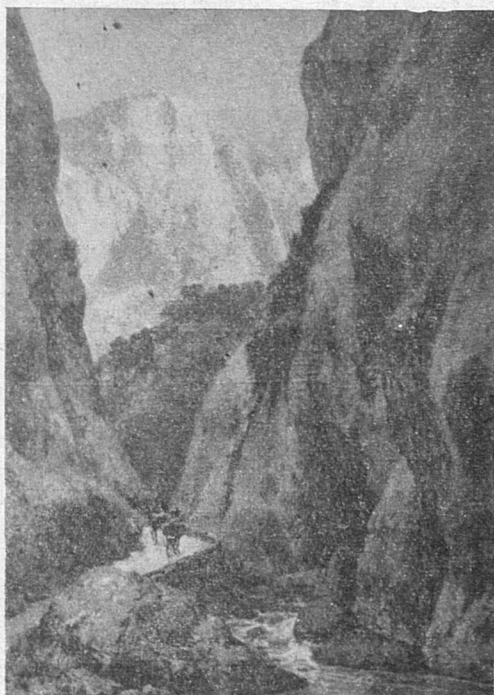
Una aquarel·la: Bust de Dona Caterina Arrom, per E. Huber.

Una aquarel·la: Una pagesa, per P. Barceló.

* * *

No sabem com agrair la generositat de tan bon amic. Sols la MORENETA que tant l'estima, el pot pagar bé. Moltes gràcies.

J. V. P.

LA LLIÇÓ D'UN MALATER

Arribà un dia al moll de Barcelona per prendre el vapor d'Eivissa un franxut gruixut, cantallut i mostatxut amb ceies grosses i uieres negres.

El taxi que el vadur, deixà a sos peus un fardell de bolics, paquets i capsas, i sobretot dues maletotes que pareixien dos llaüts. L'afinà un maleter primetxel·lo i esportellat i corregué com una centella cap a ell per oferir-li sos servicis.

—Mosso?

—*Oui, oui.*

El pobre maleter se carrega els bastaixos i comença a caminar. A les poques passes rompé amb suor i prest les cames li feren figa; però pujà així mateix la passarel·la i arribà a força d'engronçades i alenar fondo al al camarot de segona. Deixa la càrrega a terra i diu a l'estranger: *Veintisinco pesetas.*

—*Veintisinco pesetas?* Aquell francès va arrufar el nas i les ceies i comença a fuetjar la cartera: billets verds, billets blaus, billets de cent... dos duros i tres pessetes. I torna començar, gira que te gira la cartera: billets verds, billets blaus, billets de cent... dos duros i unes pessetes. Mentre tant repetia baixet, baixet *Veintisinco pesetas.*

A la fi apurat i enmoscat diu al maleter, mostrant-li un billet de cent:

—*Cambió?*

—No.

Passa un senyor

—*Por favor, cambió?*

—No, no.

A una camarera.

—*Madam, cambió?*

—No.

Més encès que un llucet i fent un gest de ràbia i despreci, el francès romp el billet en dos trossos i els tira al maleter.

El mosso, que acabava de secarse la suor, avergonyit de la geniada del franxut, aplega els trossos i se'n va...

Al cap de poc temps el maleter se presentava de bell nou al camaròt del francès i li tornava el camvi de les cent pessetes.

Germans, això és bona criança!— Prenguem candela d'aquest maleter primetxel·lo i esportellat.

COVERBOS

Un solleric que carregava d'alga devers es Portitxol, com tengué es carro a caramull, pega cop d'arri! a n'es mul: però aquest no poria arrencar, i reculava.

L'homo s'hi enfadà, i comença a donar-li garrotades, p'es cap i tot.

Un qui s'ho mirava, li digué:

—Vajal no li pegueu p'es morros, que pateix massa s'animal.

—P'es *morrus*? (diu es solleric rabiós), idò p'es *morrus*! Ell nu ha de *tucar pitu*!

* * *

—Has vist ses fragates, Tomassa?

—Jo, sí; i tú?

—He tengut feines i no hi he pogut anar. I com t'agradaren?

—Pst... Creia que els inglesos eren altra cosa. Son molt *russos*.

—I per què dius això?

—Perquè quan passava per davant els *majors* los saludava i no contestaven.

—No devien entendre es mallorquí.

—Ei... bleda! Jo els saludava en foraster.

(De *L'Ignorància*)

ENDEVINAIES

T'enc una esquena,
tenc quatre cames,
i quant me qualquen,
estic parada.

Lo negre ho fan tornar blanc,
Lo blanc fan tornar vermell:
Lo que és ple ho fan tornar buit,
Lo buit ho fan tornar ple.

(Solucions a la pàg. següent)

FÀBULA

Sovint he sentit contar
que un pagès una vegada
S'estava dalt sa murada
Tranquil contemplant la mar.

Uns sabaters, com el veren
Mirant tan embadalit,
S'hi arrambaren tot seguit,
I riure-se d'ell volguerren.

Què li trobau? (un va dir)
Per la vila segons veig
No en teniu cap de safreig
Tan gran com aquest d'aquí.

—Ès cert, (los va contestar)
Però, si allà no s'estila
Tampoc tenim a la vila
Tan d'ases per abeurar.

D'aquest pas, treis-ne lectors,
Una màxima molt sana:
Que qualcú que va per llana
Qualque pic se'n torna tós.

Solucions a les endevinaies de la pàgina anterior

Endevinaia primera: *Les Cadires.*

Endevinaia segona: *Les matances.*

¡El mejor recuerdo de Lluch!

Los discos de su popular Escolanía de "blauets",
que desde el siglo XVI canta diariamente
las glorias de la sin par *Moreneta*

Lluch y sus canciones

Discos PPC de 33 r. p. m.
Con folleto explicativo

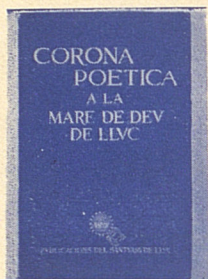
Navidad en Mallorca Nadal a Lluch

45 r. p. m.

ADQUIERALOS EN EL SANTUARIO Y EN LOS MEJORES
ESTABLECIMIENTOS DEL RAMO

Publicacions del Santuari de Lluc

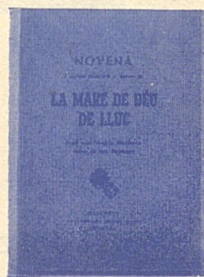
Preu: 50 pessetes

Corona Poètica a la Mare de Déu de Lluc

Quaranta-quatre escriptors mallorquins o vinculats a la nostra Illa, canten, en homenatge d'amor, a la Reina de Mallorca amb motiu de les Bodes de Diamant de la seva Coronació pontifícia.

Novena i altres exercicis a honra de la Mare de Déu de Lluc, amb una Notícia històrica sobre el seu Santuari

Un bell llibret de 84 pàgines, en el qual la pietat dels feels mallorquins trobaran una font de devocions a la nostra Moreneta

Preu: 15 pessetes

Mallorquins: no deixeu d'adquirir aquestes dues publicacions del Santuari de Lluc. Demanau-les a l'Administració de la nostra Revista o a *Paz, 3 - Palma de Mallorca*